

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในการพัฒนาประเทศทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม การพัฒนากำลังคนถือเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนับได้ว่าเป็นกำลังคนที่สำคัญมากประเภทหนึ่ง เพราะบุคคลเหล่านี้จะเป็นพลังในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ความสามารถของนิสิต นักศึกษา ส่วนหนึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งขณะนี้ก็พยายามเน้นให้นิสิตนักศึกษารูจักค้นคว้าด้วยตนเอง เพราะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจะทำให้ นักศึกษามีความรู้กว้างขวาง ไม่เฉพาะเจาะจงในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง อย่างเช่น การฟังคำบรรยายของอาจารย์แต่เพียงอย่างเดียว และในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนี้ การอ่านเป็นวิธีการที่สำคัญมาก โดยเฉพาะการศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ซึ่งเกี่ยวข้องกับการอ่านโดยตรง จึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความคิดในการสำรวจการอ่านของนิสิตในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขึ้น

งานวิจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้

ในเรื่องการสำรวจการอ่าน มีผู้สนใจทำการค้นคว้ามากทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับในประเทศไทย ใคมีผู้ทำการวิจัยไว้อย่างกว้างขวางทุกระดับการศึกษา นับตั้งแต่ โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ทั้งในระดับปริญญาบัณฑิต และปริญญาโท

ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการอ่านที่เกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีดังนี้

ผลงานวิจัยในประเทศ

พ.ศ. 2508 รัตนา โททรภวานนท์ ใ้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง ความสนใจในการอ่านหนังสือของนิสิตคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

ทราบว่านิสิตสนใจอ่านหนังสือประเภทใด มากน้อยเพียงใด มีอุปสรรคอะไรบ้าง และ
ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์มีส่วนช่วยส่งเสริมการอ่านของนิสิตบ้างหรือไม่ สรุปได้ว่า
นิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านหนังสือ สนใจหนังสือพิมพ์ และหนังสือประเภทรัฐศาสตร์เป็น
จำนวนมากที่สุด และให้ความเห็นเกี่ยวกับบริการของห้องสมุดว่าดีพอใช้¹

ในปีเดียวกัน สมพิศ กฤติกากุล ได้สำรวจความสนใจเรื่องการอ่านหนังสือของ
นิสิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อทราบว่านิสิตอ่านหนังสือกัน
อย่างไร สนใจหนังสือประเภทใดบ้าง และเพื่อทราบทัศนคติของนิสิตต่อห้องสมุดคณะ
ผลการวิจัย ปรากฏว่านิสิตรักการอ่านมากพอสมควร ประเภทหนังสือที่นิสิตสนใจอันดับ
แรก คือ หนังสือสถาปัตยกรรม เกี่ยวกับบริการของห้องสมุดคณะ มีความเห็นว่า มี
หนังสือน้อยเกินไป และสภาพของห้องสมุดไม่ดึงดูดใจเท่าที่ควร²

พ.ศ. 2514 ประสิทธิ์ กาพย์กลอน ได้ศึกษาเรื่องนิสัยการอ่าน รสนิยม และ
ความสนใจเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร และวารสารของนิสิต
นักศึกษามหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ปีการศึกษา 2512 ผลการศึกษาปรากฏว่า
นิสิตเกินกว่าร้อยละ 50 อ่านหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร และวารสารเป็นบางครั้งบาง
คราว นักเขียนที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช หนังสือพิมพ์
รายวันที่มีผู้อ่านมากที่สุด คือ สยามรัฐรายวัน และนิตยสาร หรือวารสารที่มีผู้อ่านมาก

¹รัตนา โททรภวานนท์, "ความสนใจในการอ่านหนังสือของนิสิตคณะรัฐศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยา-
ลัย, 2508) (อัครสำเนา), 89 หน้า.

²สมพิศ กฤติกากุล, "ความสนใจในการอ่านหนังสือของนิสิตคณะสถาปัตยกรรม-
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยา-
ลัย, 2508) (อัครสำเนา), 105 หน้า.

ที่สุด คือ สยามรัฐศัพท์วิจารณ์³

พ.ศ. 2518 พรทิพย์ วัฒนสุกุล เรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษา ความสนใจและความต้องการในการอ่านวรรณกรรมสังคมศาสตร์ไทย ของนิสิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสนใจในการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ ไทยตามเนื้อหาของหลักสูตร และความต้องการในการอ่านผลงานของผู้เขียนหนังสือ แขนงนี้ ของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต และปริญญาโทบัณฑิต ครอบคลุมกลุ่มสาขา วิชาหลัก 5 สาขา คือ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยาภาควัฒนธรรม และจิตวิทยาสังคม กับกลุ่มสาขาวิชาที่เลือกประยุกต์อีก 3 สาขา คือ รัฐประศาสนศาสตร์ พัฒนาการเศรษฐกิจ และบริหารธุรกิจ เพื่อสำรวจปริมาณการฉลิตวรรณกรรมสังคมศาสตร์ ไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2510 - 2516 และแหล่งสะสมหนังสือสังคมศาสตร์ในมหาวิทยาลัย ในด้านการอ่าน สรุปผลได้ว่า นิสิตนักศึกษาทั้งสองระดับโดยเฉลี่ยสนใจอ่านการเมือง การปกครองของไทย การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของไทยสำหรับความต้องการในการอ่านผลงานของผู้เขียนหนังสือแขนงนี้ตามสาขาวิชาดังกล่าว นักศึกษาทั้งสอง ระดับโดยเฉลี่ยต้องการอ่านหนังสือสังคมศาสตร์ไทยของผู้เขียนที่มีความชำนาญเฉพาะ วิชามากที่สุด⁴

³ประสิทธิ์ กาพย์กลอน, "การศึกษาเรื่องนิสัยการอ่าน รสนิยม และความสนใจเรื่องราวต่าง ๆ ในหนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสาร และวารสารของนิสิตนักศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2512" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2514) (อัครสำเนา), 129 หน้า.

⁴พรทิพย์ วัฒนสุกุล, "การศึกษาความสนใจและความต้องการในการอ่าน วรรณกรรมสังคมศาสตร์ไทยของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษร- ศาสตร์มหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518) (อัครสำเนา), 474 หน้า.

ผลงานวิจัยต่างประเทศ

ค.ศ. 1965 ทอมัส เคบเดโบ (Thomas Kabdebo) ได้ศึกษาเปรียบเทียบนิสัยและรสนิยมในการอ่านของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย 8 แห่ง ในประเทศอังกฤษและอิตาลี โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ อักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ปรากฏว่า นักศึกษาอักษรศาสตร์สนใจภาษาและวรรณคดีมากที่สุด ส่วนนักศึกษาศาสตร์สนใจฟิสิกส์มากที่สุด เป็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับ ภาษาต่างประเทศที่นักศึกษาสองประเทศนี้ส่วนมากรู้จักเป็นภาษาเดียวกัน คือ ภาษาฝรั่งเศส และในการอ่านวรรณกรรม นักศึกษาอิตาลีชอบอ่านวรรณคดีคลาสสิกของตนเอง ส่วนนักศึกษอังกฤษชอบอ่านของต่างชาติที่แปลมา หนังสืออ่านเพื่อความบันเทิงของนักศึกษอังกฤษส่วนใหญ่คือ นวนิยายวิทยาศาสตร์ ส่วนของนักศึกษาอิตาลีคือ นวนิยายสืบสวน นอกจากนี้ในการอ่านหนังสือพิมพ์และวารสาร นักศึกษอังกฤษอ่านมากกว่านักศึกษาอิตาลีถึง 4.3 เท่า อุปสรรคต่อการอ่านของนิสิตทั้งสองประเทศนั้นแตกต่างกัน ในอังกฤษ นักศึกษาส่วนมากเสียเวลาในการตกเตียง อภิปราย ตลอดจนการโต้คารมกัน ส่วนในอิตาลี นักศึกษาส่วนมากใช้เวลาในการเล่นกีฬา⁵

ในปีเดียวกัน อาร์ เดอ เวท (R De Wet) ได้สำรวจการอ่านหนังสือในยามว่างของนักศึกษามัธยมศึกษาในมหาวิทยาลัยอัฟริกาใต้ ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 6.8 ของนักศึกษาทั้งหมด ในจำนวนนี้กว่าร้อยละ 90 เป็นผู้ชาย ผลปรากฏว่า สิ่งพิมพ์ที่ชอบอ่านมาก คือ หนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะฉบับภาษาอังกฤษ ไม่สนใจนวนิยาย ยกเว้นนวนิยายอังกฤษสมัยคลาสสิก และปรากฏว่ามีนักศึกษาเพียงร้อยละ 15.4 เท่านั้นที่เห็นว่า ห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งสำคัญที่สุดในการอ่านหนังสือยามว่าง⁶

⁵Thomas Kabdebo, "Reading and the University Student," Research in Librarianship, II, (January, 1969), 89-96.

⁶R De Wet, "Leisure Reading of the Bantu Students at the University of South Africa," South African Libraries, XXXVII, (April, 1970), 280-85.

ค.ศ. 1967 ราฟ เลวิส (Ralph Lewis) นักวิจัยชาวอเมริกันได้สำรวจ
ความสนใจในการอ่านของนักศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเมืองปูซาน (Pusan)
สาธารณรัฐเกาหลี โดยการออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์นักศึกษา จำนวน 600 คน จาก
ผลการสำรวจ นักศึกษาร้อยละ 80 อ่านหนังสือเพื่อต้องการปรับปรุงตนเอง ส่วนมากอ่าน
หนังสือเดือนละประมาณ 1 - 2 เล่ม สถานที่อ่านหนังสือประจำ คือ บ้าน รองลงมาคือ
ห้องสมุด หนังสือส่วนใหญ่ยืมจากห้องสมุดต่าง ๆ รองลงมาซื้ออ่านเอง และเป็นที่น่าสนใจ
สังเกตว่า นักศึกษาร้อยละ 94 มีห้องสมุดส่วนตัว ในจำนวนนี้ร้อยละ 75 มีหนังสือประมาณ
100 เล่ม ที่เหลือมีจำนวนมากกว่านี้ เนื้อหาวิชาที่ชอบอ่านมากที่สุดคือ เรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม
นอกจากนี้ นักศึกษาร้อยละ 55 สนใจสารคดี ร้อยละ 45 อ่านนวนิยาย เมื่อพิจารณาโดย
ทั่วไป นักเขียนที่นักศึกษากว่าครึ่งชอบเป็นชาวเกาหลี นักเขียนชาวต่างประเทศ
ที่ชอบมากเป็นชาวอเมริกัน นักศึกษาได้ให้ความเห็นว่า สำนักพิมพ์ควรปรับปรุงเนื้อหาของ
หนังสือ และได้ให้ข้อเสนอแนะต่อห้องสมุดว่า ควรปรับปรุงให้สะดวกสบาย เพิ่มปริมาณ
หนังสือ และจำนวนหนังสือที่ยืม และจัดหนังสือในตู้เบ็ด?

ค.ศ. 1973 เบลมา ลาร์สัน (Thelma Larson) ได้สำรวจความสนใจ
ในการอ่านของนักศึกษาระดับปริญญาตรีแห่งมหาวิทยาลัยซาสแคตเชวัน (Saskatchewan,
Regina) ประเทศแคนาดา โดยส่งแบบสอบถามและแบบทดสอบการศึกษาคุณค่า (Study
of Value) แบบสอบถามครอบคลุมถึงภูมิหลังส่วนตัว การอ่าน และความสนใจต่อ
โทรทัศน์ ผลปรากฏว่า นักศึกษาทุกคนเข้าใจห้องสมุด ประเภทของหนังสือที่ชอบอ่านตาม
ลำดับของความสนใจ คือ นวนิยาย เหตุการณ์ปัจจุบัน และประวัติศาสตร์ ร้อยละ 50
ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ต้องการอ่านเพิ่มขึ้นอีก ร้อยละ 18 อ่านหนังสือเดือนละ
1 เล่ม และไม่สนใจหนังสือที่ขายดีที่สุด ร้อยละ 15 ใช้เวลาอ่านมากกว่า 2 - 10

⁷Ralph Lewis, "Book Reading Among College Students in Pusan, Korea," College & Research Libraries, XXX, (November, 1969), 581-24.

ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกเหนือจากความต้องการของหลักสูตร ปัจจุบันที่มีอิทธิพลต่อการเลือกหนังสืออ่านคือ ความต้องการรู้เรื่องราวต่าง ๆ คำวิจารณ์ของเพื่อน และการเปิดอ่านดูไปเรื่อย ๆ ร้อยละ 50 อ่านการ์ตูนและเรื่องขบขันบ่อย ๆ ร้อยละ 40 อ่านเป็นบางครั้ง ส่วนที่เหลือไม่อ่านเลย นอกจากนั้นทุกคนชอบอ่านหนังสือพิมพ์⁸

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สำรวจแนวทางการอ่านโดยทั่วไปของนิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. สำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่มีต่อการอ่านหนังสือของนิสิต
3. สำรวจหนังสือสาขาวิชาต่าง ๆ ที่นิสิตแต่ละวิชาเอกชอบอ่าน
4. สำรวจรายชื่อนักประพันธ์ที่นิสิตติดตามผลงานประจำ
5. สำรวจหนังสือพิมพ์และวารสารที่นิสิตชอบอ่าน
6. สำรวจการใช้ห้องสมุดของนิสิต
7. สำรวจความคิดเห็นต่อห้องสมุดที่ใช้ประจำ

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตปริญญาตรี ฐานะปีที่ 3 และปีที่ 4 ของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2518 รวมทั้งหมด 225 คน (

เครื่องมือในการวิจัยเพื่อสำรวจความสนใจในการอ่านของนิสิตคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน คือ

1. ประวัติส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

⁸Thelma Larson, "Research on Reading Interests," RQ, XII (Summer, 1973), 367-8.

2. แนวทางการอ่านโดยทั่วไป
3. การไรหองสมุก
4. ความคิดเห็นตอหองสมุกที่ไรประจำ
5. หนังสือสาขาวิชาที่ชอบอ่าน
6. นักประพันธ์ที่ติดตามผลงานประจำ

ขอกกลงเบื้องต้น

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามถือว่าเชื่อถือได้ และวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ เนื่องจากได้ใช้เครื่องมือการและอาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบแล้ว
2. คำตอบที่ได้รับจากนิสิตถือ เป็นความจริงและ เชื่อถือได้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือและบทความวารสารที่เกี่ยวกับการอ่าน ตลอดจนแบบสอบถามเกี่ยวกับการอ่านที่ผู้อื่นได้ทำการวิจัยไว้แล้ว และสำรวจการบริการของห้องสมุดแผนก ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ และหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและเรียบเรียงวิทยานิพนธ์

แบบสอบถามตอนที่ 1 ชนิดเติมค่าอย่างสั้น ๆ วิเคราะห์เกี่ยวกับประวัติส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเล็กน้อย เช่น อายุ เพศ ชั้นเรียน วิชาเอกและวิชาโท เสนอค่าเป็นร้อยละ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f \times 100}{N} \quad \text{สำหรับเพศ}$$

และเสนอค่าแบบมาตราประเมินค่า โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

และ

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N}\right]^2}$$

ตอนที่ 2 ชนิดกำหนดค่าตอบให้ และเติมคำหรือข้อความอย่างสั้น ๆ วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการอ่านโดยทั่วไป เสนอค่าเป็นร้อยละ และเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบ

ตอนที่ 3 ชนิดกำหนดค่าตอบให้ วิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด เสนอค่าเป็นร้อยละ

ตอนที่ 4 ชนิดมาตราประเมินค่า วิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อห้องสมุดที่ไปประจำ เสนอค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบ

ตอนที่ 5 ชนิดมาตราประเมินค่า วิเคราะห์เกี่ยวกับหนังสือสาขาวิชาที่ชอบอ่าน เสนอค่าเป็นร้อยละ

ตอนที่ 6 ชนิดเติมคำหรือข้อความอย่างสั้น ๆ วิเคราะห์เกี่ยวกับนักประพันธ์ที่ติดตามผลงานประจำ เสนอค่าเป็นร้อยละ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยเรื่องนี้ ×

1. ช่วยให้ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ และหอสมุดกลาง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปรับปรุงบริการห้องสมุดด้านต่าง ๆ เช่น การจัดหาหนังสือ และบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ตามความต้องการของนิสิต

2. ช่วยให้อาจารย์คณะอักษรศาสตร์ เข้าใจนิสิตมากขึ้น และจะได้แนะนำนิสิตให้อ่านหนังสืออย่างถูกต้องต่อไป

3. เป็นประโยชน์ต่อนิสิตเองที่จะได้รับบริการที่ดีขึ้นจากห้องสมุด และได้รับคำแนะนำจากอาจารย์

9 ประคอง กรวรรณสุต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2517), 41, 51.

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

นิสิต หมายถึง นิสิตชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2518

ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ หมายถึง ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การอ่าน หมายถึง การอ่านสิ่งพิมพ์ทุกประเภท เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ และสิ่งพิมพ์ประเภทอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย